

Anmeldelse:

Har farver lyde?

Af Flemming Røgilds

Eva Fock
MON FARVEN HAR EN ANDEN LYD? STREJFTOG I 90'ERNES
MUSIKLIV OG UNGDOMSKULTUR I DANMARK.
153 s. 198,- kr. Museum Tusulanums forlag, 2000.

Eva Fock er musiketnolog. En efterårsaften i 1995 foretager hun sit første interview i jagten på “en ny musik i Danmark – mellem tradition og moderne påvirkning”, idet hun er interesseret i at finde ud af, om der er ved at blive skabt en ny musik i Danmark af unge danskere med en tyrkisk-kurdisk, pakistansk og marokkansk baggrund. En af årsagerne til, at Eva Fock er kommet på denne nærliggende idé, er hendes kendskab til netop den slags musikalske udtryk i England, Holland og Norge, hvor de tidligere migranternes efterkommere efterhånden er begyndt at skabe en ny musik med udgangspunkt i deres forældres kultur, men tilpasset de nye forhold de oplever i deres dagligdag.

Det er dette sympatiske projekt, man kan se skildret i hendes flotte, gennemillustrerede bog “Mon farven har en anden lyd?” med undertitlen “Strejftog i goernes musikliv og ungdomskultur i Danmark”. Forventningen om at finde frem til et særligt klangbillede med elementer fra de unges baggrundskultur, der blandes med træk fra den vestlige populærmusik, for at illustrere den særlige situation, migranternes efterkommere befinder sig i, kommer imidlertid ikke til at holde stik. Ifølge Eva Fock er det først med udgivelsen af Outlandish’s debut CD “Outlandish Official” foråret 2000, at der kommer et nutidigt bud på, hvorledes en sådan kreoliseret musik kan lyde, hvorved hun efter min mening kommer til at overse netop disse unges betydning for rapperen Al Agamis samarbejde med Thomas Blachman i begyndelsen af 90erne og de forskellige bud på en hvid drengerøvsetnicitet, man sidenhen har kunnet støde på hos sådanne hiphoppere som Hvid Chokolade, Den gale Pose og Clemens. Men skide nu med det, for projektet udvikler sig i stedet til et forsøg på at afklare, hvorfor de ikke har

skabt denne musik, og hvad de samme unge så rent faktisk gør med musik – fortrinsvis på forbrugsniveauet eftersom der er så få af dem, der rent faktisk selv optræder i rollen som producenter og udøvere. Derved kommer hun både ind på de unges sociale baggrund i såvel oprindelseslandene som Danmark – hvad der jo er vigtigt nok, selv om jeg med reference til de internationale erfaringer på området, ikke er enig i, at lav social status også forhindrer den kreativitet, der skal til for at de unge begynder at agere i rollen som kulturproducenter – og den utrolige ligestyrelighed, det officielle Danmark udviser overfor disse unges kulturelle baggrund og erfaringer, således at man som læser ikke kan undgå at føle sig beskæmmet over kulturmødets trange vilkår, når det er den afro-asiatiske og orientalske kultur, der kommer i centrum for kulturmødet. Eva Fock kommer således ind på de unges faktiske musikforbrug i skolerne, ungdomsskolerne, musikskolerne, øvelokalene og de forskellige indvandrerforeninger, ligesom hun gør rede for, hvad det er for musik, de meget få aktivt udøvende musikere blandt de unge med en etnisk minoritetsbaggrund faktisk dyrker. Det er hovedsageligt populærmusik fra allerede etablerede genrer, hendes kernegruppe af femten-tyveårige efterkommere af de herboende migranter udøver i de få tilfælde, hvor det sker, og som de forbruger i en række forskellige sammenhænge, så det er ikke en særlig opmuntrende historie, der kommer frem i “Mon farven har en anden lyd?”, idet undersøgelsen i det store og hele er en beretning om visse befolkningsgruppers dominans og andres usynlighed i musiklivet.

Dermed bekræfter den også på musiklivet det generelle billede af, at de unge danskere med en etnisk minoritetsbaggrund, der i øjeblikket går under så forskellige betegnelser som andengenerationsindvandrere, bindestregsdanskere, etniske minoritetsunge og nydanskere, hvis de ikke ligefrem skildres som utilpassede unge til trods for, at de har mediernes store bevågenhed, ikke selv skaber det billede, som tegnes i medierne, men derimod betegnes som flere forskellige, men indbyrdes homogene grupper, der hver på deres måde udgør problemer frem for ressourcer. Det er ikke disse unges faktiske evne til at forarbejde deres respektive kulturelle tilhørsforhold og de dermed forbundne bifokale perspektiver, medierne interesserer sig for, så alene af den grund er det et vigtigt ærinde, Eva Fock er ude i med sin undersøgelse. Og selv om undersøgelsen ikke bekræfter Eva Focks forestillinger om, at der er ved at opstå en

helt ny musik i Danmark, viser den dog samtidig, at de unge forbruger musikken på en sådan måde, at en og samme person for eksempel kan lytte til tyrkisk musik, soul, techno, amerikansk pop, tyrkisk pop, klassisk tyrkisk musik og disco som genrer, der forbruges på forskellig vis alt afhængig af sammenhængen, og at de mange skift mellem de forskellige genrer ikke er problematiske. Det virker stort set, som om de unge i deres musikforbrug lytter til den musik, der passer til sammenhængen – med forældrene hører de i langt højere grad den musik, der stammer fra oprindelseslandene, hvorimod musikvalget varierer mere, når de unge er alene, sammen med andre med en etnisk minoritetsbaggrund eller sammen med deres jævnaldrende danske venner. I det sidste tilfælde er det primært den amerikansk dominerede mainstreammusik, de lytter til, selv om der i interviewene også gives eksempler på unge hvide, danskere, der foretrækker at lytte til for eksempel arabisk musik, når de er sammen med deres venner med en etnisk minoritetsbaggrund. Så selv om de unge fra den kernegruppe, Eva Fock interesserer sig for, endnu ikke har skabt en decideret ny musik, der inddrager de erfaringer med det danske samfund og deres oprindelseslande, som de støder på i det daglige, og dermed heller ikke er så blasfemiske, at de mixer passager fra Koranen med elementer fra storbyens gadelarm eller arabeskens vemodige sange om hjerte og smerte med heavy-metal-gitarens krav om maskulin styrke og usårlighed, er det ikke ensbetydende med, at der ikke allerede nu foregår et betydeligt kulturelt mix fra de unges side i sidegaderne i de københavnske brokvarterer og i forstadsbebyggelserne på Vestegnen.

For mig at se er det netop de unges evne til selv at mixe de forskellige musikalske genrer og de sammenhænge, de færdes i, der er en af forudsættningerne for de hybride, kreoliserede eller synkretistiske kulturer, hun efterlyser. På det punkt mener jeg, undersøgelsen ikke tager tilstrækkelig mange chancer, når der nu engang også skal spås om den fremtid, man ikke kan spå om, fordi den er her lige nu, hvad eksemplet med Outlandish jo er et glimrende eksempel på. Der er både tale om, at farven får en anden lyd, og at der er ved at opstå nogle helt nye rytmer. Så til trods for Eva Focks blik for detaljerne, overser hun efter min mening den konkrete utopi, der i det mindste i kimform kommer frem i hendes mange og spændende interviews, hvad der dog ikke skal forhindre mig i at anbefale bogen og at anbefale skoler, ungdomsskoler, musikskoler og højere læreanstalter at invitere Eva Fock ud og snakke om netop dette emne.